

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра гідробіології та іхтіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету тваринництва та водних біоресурсів
Руслан КОНОНЕНКО
«19» 05 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри гідробіології та іхтіології

Протокол № 11 від «12» травня 2026 р.
Завідувачка кафедри
Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП Водні біоресурси та аквакультура

Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ВОДОЙМ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицини

Спеціальність Н5 Водні біоресурси та аквакультура

Освітня програма Водні біоресурси та аквакультура

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: зав. кафедри, д.б.н., професор Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра гідробіології та іхтіології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультетом тваринництва та водних біоресурсів

«14» травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

УПРАВЛІННЯ ВИКОРИСТАННЯ ГІДРОБІОНТІВ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицини

Спеціальність Н5 Водні біоресурси та аквакультура

Освітня програма Водні біоресурси та аквакультура

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: зав. кафедри, д.б.н., професор Наталія РУДИК-ЛЕУСЬКА

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни *Управління використання гідробіонтів дає можливість сформувати у студентів теоретичну базу та практичні навички щодо освоєння системи знань з правових питань управління та структури рибного законодавств, правової охорони рибних ресурсів у водоймах України.*

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>магістр</i>	
Спеціальність	<i>Н5 Водні біоресурси та аквакультура</i>	
Освітня програма	<i>Водні біоресурси та аквакультура</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістовних модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	<i>1</i>	<i>1</i>
Семестр	<i>3</i>	<i>3</i>
Лекційні заняття	<i>20 год.</i>	<i>4 год.</i>
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	<i>20 год.</i>	
Самостійна робота	<i>110 год.</i>	<i>56 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4</i>	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета сформувати у студентів теоретичну базу та практичні навички щодо освоєння системи знань з правових питань управління та структури рибного законодавств, правової охорони рибних ресурсів у водоймах України.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: гідробіологія, гідроекологія, іхтіологія, біоресурси гідросфери та їх охорона, методика досліджень у рибництві.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища.

ЗК06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність аналізувати екологічні параметри гідроекосистем природних та штучних середовищ та антропогенні впливи на нього на основі критичного осмислення проблем у галузі аграрних наук та продовольства та на межі галузей знань.

СК02. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі водних біоресурсів та аквакультури у широких або мультидисциплінарних контекстах

СК03. Забезпечувати формування та ефективне використання біопродуктивності водою різного типу та продуктивних властивостей риб.

СК04. Здатність визначати природну кормову базу, якість статевих продуктів риб, прогнозувати динаміку чисельності та біомаси, складати прогнози рибопродуктивності.

СК05. Здатність будувати і досліджувати концептуальні та комп'ютерні моделі динаміки популяцій риб, водних біоресурсів та аквакультури.

СК07. Здатність здійснювати заходи із охорони водних біоресурсів і збереження здоров'я риб та запобігання їх масового захворювання.

СК09. Здатність організовувати підприємницьку діяльність та забезпечувати економічну ефективність у рибницьких господарствах.

СК10. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем водних біоресурсів та аквакультури до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

СК11. Здатність проектувати технологічні карти та управляти виробничими процесами, що є складними та потребують нових стратегічних підходів у сфері водних біоресурсів та аквакультури.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері водних біоресурсів та аквакультури і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.

ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати усно і письмово результати досліджень та інновацій, інші питання професійної діяльності державною та іноземною мовами.

ПРН03. Відшукувати необхідну інформацію, використовуючи різноманітні ресурси: журнали, бази даних, відкриті дані та інші ресурси, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

ПРН04. Приймати ефективні рішення, брати відповідальність та працювати в критичних умовах під час виконання виробничих, технологічних та наукових задач водних біоресурсів та аквакультури, аналізувати та інтегрувати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки.

ПРН05. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти з проблем водних біоресурсів та аквакультури та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням виробничих, правових, економічних та екологічних аспектів.

ПРН06. Застосовувати сучасні методи моделювання, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання виробничих, технологічних і наукових проблем у сфері біоресурсів та аквакультури.

ПРН08. Оцінювати та забезпечувати ефективність виробництва у сфері водних біоресурсів та аквакультури з урахуванням правових, економічних та етичних обмежень.

ПРН09. Ідентифікувати види водних біоресурсів оцінювати їх чисельність та біомасу та здійснювати прогнозування запасів та обсягів вилову об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.

2. Програма та структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма			заочна форма	
	тиж	усь	у тому числі	усн	у тому числі

	ні	ого	л	п	ла	ін	с.р.	о	л	п	ла	ін	с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Модуль 1. Структура використання гідробіонтів													
Тема 1. Вступ до дисципліни	1	14	2	-	2	-	55	2	2	-	-	-	26
Тема 2. Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	1	14	2	-	2	-		4	-	-	-	-	
Тема 3. Рибне господарство України та його структура	1	19	2	-	2	-		10	-	-	-	-	
Тема 4. Основні функції державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	2	28	4	-	4	-		10	-	-	-	-	
Разом за модулем 1	5	75	10	-	10	-	55	26	2	-	-	-	26
Модуль 2. Охорона рибних запасів та законодавче забезпечення													
Тема 5. Охорона рибних запасів та регулювання рибальства	2	18	4	-	4	-	55	6	2	-	-	-	30
Тема 6. Законодавче забезпечення розвитку водного господарства України	1	14	2	-	2	-		6	-	-	-	-	
Тема 7. Управління, правова охорона і використання тваринного світу	1	19	2	-	2	-		10	-	-	-	-	
Тема 8. Методи правової охорони рибних ресурсів	1	24	2	-	2	-		10	-	-	-	-	
Разом за модулем 2	5	75	10	-	10	-	55	32	2	-	-	-	30
Усього годин	10	150	20	20	-	-	110	60	4	-	-	-	56

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни	2
2	Державне управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	2
3	Рибне господарство України та його структура	2
4	Основні функції державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища	4
5	Охорона рибних запасів та регулювання рибальства	4

6	Законодавче забезпечення розвитку водного господарства України	2
7	Управління, правова охорона і використання тваринного світу	2
8	Спеціалізований лов. Методи правової охорони рибних ресурсів	2

4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Порядок спеціального використання риби та інших водних живих ресурсів	2
2	Порядок встановлення лімітів та виділення квот	2
3	Порядок видачі документів для здійснення промислового лову	2
4	Порядок видачі документів для здійснення дослідного лову	4
5	Порядок вилучення риби та інших водних живих ресурсів	4
6	Порядок ведення промислового журналу	2
7	Порядок скасування дозволів, тимчасового призупинення реєстрації талонів та пропозиції, які можуть вноситись науково-дослідними установами	2
8	Спеціалізований лов	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Управління рибної галузі України	55
2	Моніторинг водойм різного типу. Рибні запаси та регулювання рибальства	55

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист лабораторних робіт.

7. Методи навчання:

- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-методи;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Закономірності метаболічних процесів гідробіонтів		
Лабораторна робота 1. Порядок спеціального використання риби та інших ВЖР	ПРН 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9. Вивчити основні терміни, які використовуються при порядку спеціального використання риби та інших	15

Лабораторна робота 2. Порядок встановлення лімітів та виділення квот	ВЖР та правильно оформити даний документ. Заповнюють заяву на виділення квоти. Навчитися заповняти: талон; дозвіл; заяву про реєстрацію документів; повідомлення про виділення квоти; акт про виконання робіт; журнал обліку прийнятої риби; журнал реєстрації. Навчитися заповнювати: дозвіл на спеціальне використання риби та інших ВЖР та оформляти звіт про результати виконаної роботи.	15
Лабораторна робота 3. Порядок видачі документів для здійснення промислового лову		15
Лабораторна робота 4. Порядок видачі документів для здійснення дослідного лову		15
Самостійна робота 1. Управління рибної галузі України.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Разом за модулем 1		100
Модуль 2. Особливості фізіологічного стану гідробіонтів		
Лабораторна робота 5. Порядок вилучення риби та інших водних живих ресурсів	ПРН 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9. Навчитися заповнити: посвідчення рибалки; квитанцію; звіт про обсяги вилучення риби та інших ВЖР. Вміти студентам заповнити промисловий журнал та внести виправлення в даному документі. заповнити порядок скасування дозволів, тимчасового призупинення реєстрації талонів. Вміти заповнювати документи для проведення спеціалізованого лову.	15
Лабораторна робота 6. Порядок ведення промислового журналу		15
Лабораторна робота 7. Порядок скасування дозволів, тимчасового призупинення реєстрації талонів та пропозиції, які можуть вноситись науково-дослідними установами		15
Лабораторна робота 8. Спеціалізований лов		15
Самостійна робота 2. Моніторинг водойм різного типу		10
Модульна контрольна робота 2.		30
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен		30
Разом за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
-----------------------------------	--

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс «Управління використання гідробіонтів»: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/assign/view.php?id=171707>
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Рудик-Леуська Н. Я. Управління використання гідробіонтів. Мет. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2025. 68 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Рудик-Леуська Н. Я. Управління використання гідробіонтів. Робочий зошит. К.: Фітосоціоцентр, 2025. 55 с.
2. Rudik-Leuska N. J., Kotovs'ka G. O., Khrystenko D. S. *Morphological researches of fishes*. Мет. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 60 р.
3. Rudik-Leuska N. J., Kotovs'ka G. O., Khrystenko D. S. *Researches of fishes: concept and design*. Мет. посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2011. 58 р.
4. Економіка довкілля і природних ресурсів: Навч. прогр. магістр. курсу підготов. економістів-екологів. Під ред. Л. Максимів та ін.- Львів.: Афіша, 2002. 163 с.
5. Конвенція про біологічне розмаїття: громадська обізнаність і участь. Відп. ред. Т. Гардашук. К.: Стилос, 1997. 153 с.